

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร

A Study of Guidelines to Promote Administrative State Based on Good Governance Principle for School Administrators under the Local Administration Organization for Phichit

สุदारัตน์ สัจจารักษ์¹, ดร.นงลักษณ์ ใจฉลาด²
Sudarat Sadjarak¹, Dr.Nongluck Jaichalad²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร โดยนำด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักความคุ้มค่า มาทำแบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหาร เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดขององค์กร มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 5 ท่าน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง และเป็นการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านความคุ้มค่า

2. แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานโดยยึดระบบคุณธรรม และหลักของกฎหมาย

2.2 ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ให้เกียรติและเคารพสิทธิในหน้าที่ซึ่งกันและกัน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

¹ Master of Education, Educational Administration, Pibulsongkram Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² Assistant, Education, Educational Administration, Pibulsongkram Rajabhat University

^{*} Corresponding author. Tel. 093-7955462 E-mail : sadjarak@gmail.com

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม สามารถชี้แจงข้อร้องเรียนในเรื่องต่างๆ ได้ วางตัวเป็นกลางปฏิบัติตามหลักกฎระเบียบข้อบังคับ

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมให้ครูได้แสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษาแก่บุคลากร ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องขององค์ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ รับฟังความคิดเห็นจัดทำประชาคมติ

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่เอาความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ ใช้อคติเสียงข้างมาก ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาประชุม วางแผนในเรื่องของการประหยัดพลังงาน เชิญวิทยากรมาอบรม ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี กำหนดมาตรการรณรงค์ จัดโครงการประกวดการประหยัดพลังงาน สร้างจิตสำนึก

คำสำคัญ: แนวทางการส่งเสริมการบริหารงาน, หลักธรรมาภิบาล, การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร

Abstract

This research aims to study the guidelines in enhancing the school administration based on good governance of school administrators under the Local Administration Organization of Phichit By using the aspect that had the lowest mean scores is in the main value to create the interview forms. The informants were 5 experts who had more than 10 years experiences in administration and their educations were not less than master degree. These experts were selected by specific selecting. The data were collected by a storage interview

The research results showed that:

Guidelines for the management of schools by promoting good governance of the school administrators under the Local Government Phichit province were as follows:

1. In the rule of law, the school administrators appointed a set of committee to evaluate its performance based on merit system and law.

2. In the Ethics, school administrators hold a meeting to allow teachers to raise any problems and find the solution together, respect each other opinion, and let everybody to participate in working.

3. In the principle of transparency, school administrators clarified the policy for everyone to understand and allow them to clarify any complaint in any matter.

4. In the principle of participation, school administrators provided activities for teachers to express their opinions, and to support teachers with the knowledge, materials and tools for their working.

5. In the primary responsibility, school administrators had an open mind and listened to other teachers' opinions.

6. In the main value, school administrators hold the conference to plan in terms of using energy efficiency.

Keywords: Guidelines to Promote Administrative, Good Governance, The Local Administration Organization for Phichit

ความสำคัญของปัญหา

จากวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ.2540 ได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม สาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์กร ทั้งในภาครัฐและเอกชนที่มีความบกพร่องและขาดประสิทธิภาพ รวมถึงการกระทำผิดทุจริตและขาดจริยธรรม การศึกษาคือการบริหารงานรัฐอย่างหนึ่ง จึงทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้นมีการบังคับใช้และปรับแก้กฎหมายต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วนภายในประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552: 1)

ทำให้ประเทศไทยมีการบังคับใช้และปรับแก้กฎหมายต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการภาครัฐทุกภาคส่วนภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 78(4) ได้กำหนดให้พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ มาตรา 78(5) จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารราชการกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ได้กำหนดหลักยึดในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ต่อมาได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 หลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานที่ได้มุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการบริหารงาน ตรวจสอบการทำงาน โดยที่ผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินงานภายใต้กรอบของกฎหมายที่ชัดเจน ดำเนินการบนความถูกต้องทำงานด้วยความซื่อสัตย์จริงใจมีความขยันอดทน และในการปฏิบัติงานนี้ก็ยังคงเน้นถึงความโปร่งใสในการทำงานทำงานด้วยความรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างเต็มความสามารถและเต็มศักยภาพ โดยการปฏิบัติงานทั้งหลายทั้งปวงได้มุ่งเน้นที่การก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนสังคมและประเทศชาติ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 มาตรา 3/1 กำหนดว่าการบริหารราชการตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่องค์กร การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงานการจัดสรรงบประมาณ และการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักการ ตามวรรคหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ

ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2556: 5)

จึงกล่าวได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญของสถานศึกษา หากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้แต่ไม่ใช่หลักธรรมาภิบาลในการบริหารก็ย่อมไม่อาจนำองค์กรสู่จุดมุ่งหมาย แต่หากผู้บริหารมีทั้งความรู้และธรรมาภิบาลก็ย่อมจะนำองค์กรฝ่าฟันอุปสรรคไปสู่จุดมุ่งหมายได้สำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานอันจะเป็นพื้นฐานสร้างความเป็นธรรมในสังคม ทำให้เกิดการพัฒนาแก้ปัญหาความขัดแย้งช่วยให้องค์กรสังคมมีความเข้มแข็งในทุกด้าน ลดปัญหาการทุจริตช่วยให้ระบบบริหารของรัฐมีความน่าเชื่อถือประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร จึงนำผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเฉพาะผลการวิจัยในภาพรวมรายขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และรายขั้นตอนทุกขั้นตอนที่มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาหาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหาร เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดขององค์กรมีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 10 ปี โดยการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ที่เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร มีรายละเอียดดังนี้

2.1 นำประเด็นที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร (สุदारัตน์ สัจจรักษ์ และ นงลักษณ์ ใจฉลาด. กุมภาพันธุ์ 2559, น. 233-234) โดยการเลือกเฉพาะประเด็นปัญหาในภาพรวมรายขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และรายขั้นตอนทุกขั้นตอนที่มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาสร้างประเด็นในการสัมภาษณ์

2.2 นำประเด็นที่ได้จากผลการวิจัยในข้อที่ 1 มาสร้างกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์

3.2 ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยโดยสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่นัดหมาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำผลจากการสังเคราะห์งานวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร (สุดารัตน์ สัจจรักษ์ และนางลักษณ์ ใจฉลาด. กุมาพันธ์ 2559, น. 233-234) พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หลักความคุ้มค่า และรายด้านทุกด้านในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มากำหนดเป็นประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร พบว่า

1. ในภาพรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หลักความคุ้มค่า สรุปได้ว่ามี 5 แนวทาง ได้แก่
 - 1) ควรจัดให้มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน และนำมากำหนดเป็นนโยบายในเรื่องของความคุ้มค่าด้านคน เงิน การบริหารจัดการ และวัสดุอุปกรณ์
 - 2) ควรมีการจัดให้มีการอบรมการกำหนดมาตรการต่างๆ การรณรงค์และการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดและความคุ้มค่า
 - 3) ควรให้ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในเรื่องของการประหยัด ความพอดี และความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า
 - 4) ควรมีการติดตามประเมินผลของนโยบาย ตลอดจนมาตรการต่างๆ การรณรงค์และการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดและความคุ้มค่า เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง
 - 5) ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้รางวัล เช่น คำชมเชย รางวัล เกียรติบัตร เพื่อยกย่องบุคคลที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับความประหยัดและความคุ้มค่า
2. รายด้านทุกด้านในประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด พบว่า
 - 2.1 หลักนิติธรรม ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงตรงและเป็นธรรม สรุปได้ว่ามี 6 แนวทาง ได้แก่

- 1) ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานตามระเบียบกำหนด
- 2) ควรมีการใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการกำหนดหัวข้อการประเมินที่ชัดเจน
- 3) ควรมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ประเมินเข้าใจเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นแนวทางเดียวกัน
- 4) ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยยึดระบบคุณธรรมและหลักของกฎหมาย
- 5) ควรมีการให้ผู้รับการประเมินรับทราบผลการประเมินทุกครั้ง
- 6) ควรมีการให้ผู้ประเมินชี้แจงผลการประเมินหากผู้รับการประเมินร้องขอ

2.2 หลักคุณธรรม ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สรุปได้ว่ามี 3 แนวทาง ได้แก่

- 1) ควรมีการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน และควรมีการพูดคุยเป็นการส่วนตัวเพื่อสร้างให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรในสถานศึกษา
- 2) ควรมีการให้เกียรติและเคารพสิทธิในหน้าที่ซึ่งกันและกันให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีความเป็นธรรมกับทุกคน มีจิตใจเป็นกลางพร้อมสนับสนุนการปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม
- 3) ควรมีคุณธรรม จริยธรรมในตนเอง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น แสดงความสามารถ สนับสนุน ยกย่อง ชมเชย เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงาน

2.3 หลักความโปร่งใส ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาวางตัวเป็นกลางสร้างความน่าไว้วางใจให้แก่บุคลากร สรุปได้ว่ามี 5 แนวทาง ได้แก่

- 1) ควรมีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายการบริหารแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ
- 2) ควรมีการให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมการบริหาร ร่วมรับรู้ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบเพื่อความโปร่งใสและยุติธรรม
- 3) ควรมีการชี้แจงในข้อร้องเรียนหรือข้อทักท้วงในเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง และโปร่งใส
- 4) ควรมีการปฏิบัติตามหลักของกฎระเบียบข้อบังคับ มีการวางตัวเป็นกลางเปิดเผยและโปร่งใส
- 5) ควรมีการให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย

2.4 หลักการมีส่วนร่วม ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ สรุปได้ว่ามี 4 แนวทาง ได้แก่

- 1) ควรมีการจัดกิจกรรมให้ครูได้แสดงความคิดเห็น และร่วมทำเพื่อแสดงศักยภาพของบุคลากร
- 2) ควรมีการให้ครูได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข แล้วสรุปแนวทางแก้ไข และใช้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ โดยใช้หลัก PDCA
- 3) ควรมีการให้คำปรึกษาแก่บุคลากร ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องขององค์ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างพอเพียง
- 4) ควรมีการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็น จัดทำประชาคมติและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ชี้แจงการปฏิบัติงานพร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา

2.5 หลักความรับผิดชอบ ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาเคารพในความคิดเห็นของผู้ที่มีความแตกต่างจากตนเอง สรุปได้ว่ามี 3 แนวทาง ได้แก่

- 1) ควรมีการเปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 2) ควรมีการให้บุคลากรได้มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น และควรเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3) ควรมีการใช้มติเสียงข้างมาก ไม่ควรเอาความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ และควรให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล

2.6 หลักความคุ้มค่า ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษารณรงค์ให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัด สรุปได้ว่ามี 5 แนวทาง ได้แก่

- 1) ควรมีการประชุม วางแผนในเรื่องของการประหยัดพลังงาน
- 2) ควรมีการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประหยัดพลังงาน
- 3) ควรมีการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความคุ้มค่า และความประหยัด
- 4) ควรมีการกำหนดมาตรการรณรงค์การประหยัดพลังงาน การจัดโครงการ การประกวดการประหยัดพลังงาน
- 5) ควรมีการสร้างจิตสำนึก รักโรงเรียนเหมือนบ้านของตนสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของการประหยัดพลังงานและผลเสียของการไม่ประหยัดพลังงาน

สรุปผล

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร มาสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ในภาพรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หลักความคุ้มค่า สรุปได้ว่ามี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) ควรมีการจัดให้มีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง นักเรียน และนำมากำหนดเป็นนโยบายในเรื่องของความคุ้มค่าด้านคน เงิน การบริหารจัดการ และวัสดุอุปกรณ์ 2) ควรมีการจัดให้มีการอบรมการกำหนดมาตรการต่างๆ การรณรงค์และการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดและความคุ้มค่า 3) ควรมีการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในเรื่องของการประหยัด ความพอดี และความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า 4) ควรมีการติดตามประเมินผลของนโยบาย ตลอดจนมาตรการต่างๆ การรณรงค์และการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดและความคุ้มค่า เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง 5) ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้รางวัล เช่น คำชมเชย รางวัล เกียรติบัตร เพื่อยกย่องบุคคลที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับความประหยัดและความคุ้มค่า

2. แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ในรายด้านทุกด้านในแต่ละประเด็นสรุปว่ามีแนวทาง ดังนี้

- 2.1 หลักนิติธรรม ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงตรงและเป็นธรรม สรุปได้ว่ามี 6 แนวทาง ได้แก่ 1) ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานตามระเบียบกำหนด 2) ควรมีการใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และมีการกำหนด

หัวข้อการประเมินที่ชัดเจน 3) ควรมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ประเมินเข้าใจเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นแนวทางเดียวกัน 4) ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยยึดระบบคุณธรรมและหลักของกฎหมาย 5) ควรมีการให้ผู้รับการประเมินรับทราบผลการประเมินทุกครั้ง 6) ควรมีการให้ผู้ประเมินชี้แจงผลการประเมินหากผู้รับการประเมินร้องขอ

2.2 หลักคุณธรรม ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สรุปได้ว่ามี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ควรมีการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน และควรมีการพูดคุยเป็นการส่วนตัวเพื่อสร้างให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรในสถานศึกษา 2) ควรมีการให้เกียรติและเคารพสิทธิในหน้าที่ซึ่งกันและกันให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีความเป็นธรรมกับทุกคน มีจิตใจเป็นกลางพร้อมสนับสนุนการปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม 3) ควรมีคุณธรรม จริยธรรมในตนเอง มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น แสดงความสามารถสนับสนุนยกย่อง ชมเชย เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงาน

2.3 หลักความโปร่งใส ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาวางตัวเป็นกลางสร้างความน่าไว้วางใจให้แก่บุคลากร สรุปได้ว่ามี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) ควรมีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายการบริหารแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ 2) ควรมีการให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมการบริหาร ร่วมรับรู้ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบเพื่อความโปร่งใสและยุติธรรม 3) ควรมีการชี้แจงในข้อร้องเรียน หรือข้อทักท้วงในเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง และโปร่งใส 4) ควรมีการปฏิบัติตามหลักของกฎระเบียบข้อบังคับ มีการวางตัวเป็นกลางเปิดเผยและโปร่งใส 5) ควรมีการให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบเพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย

2.4 หลักการมีส่วนร่วม ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ สรุปได้ว่ามี 4 แนวทาง ได้แก่ 1) ควรมีการจัดกิจกรรมให้ครูได้แสดงความคิดเห็น และร่วมทำเพื่อแสดงศักยภาพของบุคลากร 2) ควรมีการให้ครูได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไข แล้วสรุปแนวทางแก้ไข และใช้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ โดยใช้หลัก PDCA 3) ควรมีการให้คำปรึกษาแก่บุคลากร ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องขององค์ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างพอเพียง 4) ควรมีการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมรับฟังความคิดเห็น จัดทำประชาคมติและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ชี้แจงการปฏิบัติงานพร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา

2.5 หลักความรับผิดชอบ ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความแตกต่างจากตนเอง สรุปได้ว่ามี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ควรมีการเปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 2) ควรมีการให้บุคลากรได้มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น และควรเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น 3) ควรมีการใช้มติเสียงข้างมาก ไม่ควรเอาความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ และควรให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล

2.6 หลักความคุ้มค่า ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษารณรงค์ให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัด สรุปได้ว่ามี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) ควรมีการประชุม วางแผนในเรื่องของการประหยัดพลังงาน 2) ควรมีการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประหยัดพลังงาน 3) ควรมีการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความคุ้มค่า และความประหยัด 4) ควรมีการกำหนดมาตรการรณรงค์การประหยัดพลังงานการจัดโครงการการประกวดการประหยัดพลังงาน 5) ควรมีการสร้างจิตสำนึก รักโรงเรียนเหมือนบ้านของตนสร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของการประหยัดพลังงานและผลเสียของการไม่ประหยัดพลังงาน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร มาอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญของการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ในภาพรวมพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้าน 6 หลักความคุ้มค่า มีแนวทางในการบริหาร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และนำมากำหนดเป็นนโยบายในเรื่องของความคุ้มค่าด้านคน เงิน การบริหารจัดการ และวัสดุอุปกรณ์ จัดให้มีการอบรมกำหนดมาตรการ รณรงค์และปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดและความคุ้มค่า ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในเรื่องของการประหยัด ความพอดี และความจำเป็นในการใช้ทรัพยากร มีการติดตามประเมินผลของนโยบาย ตลอดจนมาตรการการรณรงค์และปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการประหยัดและความคุ้มค่า เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมสนับสนุนโดยการให้รางวัล เช่น คำชมเชย มอบรางวัล เกียรติบัตร ยกย่องบุคคลที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับความประหยัดและความคุ้มค่าสอดคล้องกับ กมลวรรณ จีวน้อย (2557 : 44) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1) หลักนิติธรรม ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงตรงและเป็นธรรม มีแนวทางในการบริหาร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานตามระเบียบกำหนด ใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการกำหนดหัวข้อการประเมินที่ชัดเจนมีการประชุมชี้แจงให้ผู้ประเมินเข้าใจเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานให้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยยึดระบบคุณธรรมและหลักของกฎหมายให้ผู้รับการประเมินรับทราบผลการประเมินทุกครั้ง และให้ผู้ประเมินชี้แจงผลการประเมินได้หากผู้รับการประเมินร้องขอ สอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ระบุว่าหลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายและกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรือตามอำนาจของตัวบุคคล

2) หลักคุณธรรม ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีแนวทางในการบริหาร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เสนอปัญหาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน และมีการพูดคุยเป็นการส่วนตัวเพื่อสร้างให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับบุคลากรในสถานศึกษา ควรให้เกียรติและเคารพสิทธิในหน้าที่ซึ่งกันและกันให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีความเป็นธรรมกับทุกคน มีจิตใจเป็นกลางพร้อมสนับสนุนการปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม บริหารแบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ความสามารถ สนับสนุน ยกย่อง ชมเชย เพื่อขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ระบุว่าหลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สำนึกในหน้าที่ของตนเองมีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

3) หลักความโปร่งใส ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาวางตัวเป็นกลางสร้างความน่าไว้วางใจให้แก่บุคลากร มีแนวทางในการบริหาร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายการบริหารแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือให้คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมการบริหาร ร่วมรับรู้ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบเพื่อความโปร่งใสและยุติธรรม ชี้แจงในข้อร้องเรียนหรือข้อทักท้วงในเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและโปร่งใส วางตัวเป็นกลางเปิดเผยโปร่งใสปฏิบัติตามหลักกฎระเบียบข้อบังคับ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย สอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ระบุว่า หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันโดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวกเป็นจริงทันกาล ตรงไปตรงมา มีที่ไปที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียมมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4) หลักการมีส่วนร่วม ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ มีแนวทางในการบริหาร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมให้ครูได้แสดงความคิดเห็นและร่วมทำ เพื่อแสดงศักยภาพของบุคลากร ให้ครูได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขพร้อมสรุปแนวทางแก้ไข และใช้ความคิดเห็นส่วนใหญ่ โดยใช้หลัก PDCA มีการให้คำปรึกษาแก่บุคลากร ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องขององค์ความรู้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานอย่างพอเพียง ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วม รับฟังความคิดเห็น จัดทำประชาคมและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ชี้แจงการปฏิบัติงานพร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ระบุว่า หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่างๆ เช่น การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชาคมติ นอกจากนี้ยังรวมถึงการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น

5) หลักความรับผิดชอบ ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษาเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีความแตกต่างจากตนเอง มีแนวทางในการบริหาร คือ ผู้บริหารควรเปิดใจและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นให้บุคลากร ได้มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น และเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นในเชิงมติเสียงข้างมาก ไม่เอาความคิดเห็นของตนเองเป็นใหญ่ ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล สอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ระบุว่า หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบ ได้เป็นการสร้างกลไกให้ผู้รับผิดชอบตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6) หลักความคุ้มค่า ประเด็นผู้บริหารสถานศึกษารณรงค์ให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัด มีแนวทางในการบริหาร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชุมวางแผนในเรื่องของการประหยัดพลังงาน มีการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประหยัดพลังงาน ควรปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความคุ้มค่าและความประหยัด มีการกำหนดมาตรการรณรงค์การประหยัดพลังงาน จัดโครงการประกวดการประหยัดพลังงาน สร้างจิตสำนึกรักโรงเรียนเหมือนบ้านของตน สร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของการประหยัดพลังงานและผลเสียของการไม่ประหยัดพลังงาน สอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ระบุว่าหลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหาร จัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร ในภาพรวมด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักความคุ้มค่า ผู้วิจัย จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องของหลักความคุ้มค่า โดยเฉพาะในประเด็นการจัดซื้อจัดจ้างควรคำนึงถึงเรื่องงบประมาณที่เหมาะสม

1.2 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับทราบถึงสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากร อย่างประหยัดและคุ้มค่า

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่องหลักความคุ้มค่าในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการส่งเสริมธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ จิวน้อย. (2557). *สภาพและแนวทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตามเขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. พิษณุโลก.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, สำนักงาน. (2552). *คู่มือการจัดระบบการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ: พีเอ็มเอ โปร.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542. (2542, มิถุนายน 30). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง. หน้า 26-27.

ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรม. (2556). *คู่มือหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สุดารัตน์ สัจจรักษ์ และนางลลิตา ใจฉลาด. (2559). *การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดพิจิตร*. The 38th National Graduate Research Conference. Volume 3.1, 233-234.

สุพรรณา พวงทอง. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

Barnard. (1968). *The Function of the Executive*. Cambridge, Mass: Harvard University Press.

Simon, A. (1976). *Administrative Behavior*. New York: The Free Press.